

PARAZITÉ A ROSTOUCÍ TEPLOTY

PROTECT OUR FUTURE TOO

PRO VETERINÁRNÍ LÉKAŘE

V DŮSLEDKU OTEPLOVÁNÍ...

jsou přenašeči aktivní po celý rok a rozšiřují se do nových oblastí. To znamená, že onemocnění přenášená vektory se objevují i na územích, kde se dříve nevyskytovala, a že v endemických oblastech se vyskytují i v měsících, kdy domácí mazlíčci nejsou

dostatečně chráněni proti přenašečům. Parazitě (zejména klíšťata, flebotomové a komáři) pronikají do dalších částí Evropy, kde mohou šířit nebezpečná onemocnění ohrožující zvířata i lidi.

ONEMOCNĚNÍ PŘENÁŠENÁ VEKTORY PŘESTÁVAJÍ BÝT VZHLEDEM K CELOROČNÍ AKTIVITĚ KLÍŠŤAT SEZÓNNÍM PROBLÉMEM, A PROTO S NIMI MUSÍME POČÍTAT PO CELÝ ROK. ZVYŠUJÍCÍ SE TEPLoty A PŘESUNY ZVÍŘAT NA VĚTŠÍ VZDÁLENOSTI JSOU DŮVODEM ZVYŠOVÁNÍ POČTU PŘÍPADŮ TĚCHTO ONEMOCNĚNÍ. CESTOVÁNÍ SE ZVÍŘATY A JEJICH PŘEPRAVA NAPOMÁHAJÍ ŠÍŘENÍ PATOGENŮ, KTERÝ SE KVŮLI TEPLEJŠÍMU POČASÍ V NOVÉM PROSTŘEDÍ LÉPE ETABLUIJÍ.

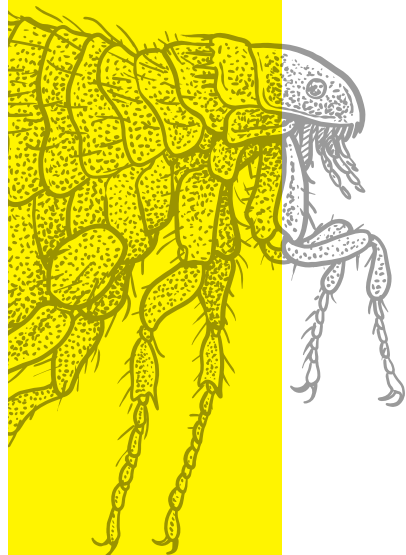

Prof. Łukasz Adaszek

Fakulta veterinárního lékařství
univerzity v Lublinu

HLAVNÍ POZNATKY

- Období aktivity ektoparazitů v průběhu celého roku se prodlužuje a vnější parazité se šíří do nových oblastí.
- Parazité, kteří běžně napadají domácí mazlíčky, přenášejí významná onemocnění, jako jsou babezióza, dirofilarióza, leishmanióza, různé rickettsiózy a lymeská borelióza.
- Jelikož zvířata nejsou v měsících, kdy jsou parazité stále aktivní, dostatečně chráněni, musíme je začít chránit celoročně.
- Veterináři hrají zásadní úlohu v informování majitelů zvířat o tom, že parazité nezpůsobují jenom nepříjemnosti, ale že také významně ohrožují zdraví zvířat a veřejné zdraví obecně.
- Situace se vyvíjí ze dne na den a my ji musíme bedlivě sledovat, abychom měli dobrý přehled o aktuálním rozšíření parazitů.

PARAZITÉ NEZPŮSOBUJÍ JENOM NEPŘÍJEMNOSTI, ALE PŘEDSTAVUJÍ VÁŽNÉ RIZIKO!

Oteplování klimatu zásadním způsobem mění vztahy mezi parazity a jejich potenciálními hostiteli. Kvůli teplejšímu počasí jsou parazité déle aktivní a šíří se i do oblastí, kde se dříve nevyskytovali. Stoupá také přenosnost výše uvedených onemocnění. Největší obavy vzbuzuje skutečnost, že onemocnění se šíří do neendemických oblastí.

PŘÍKLADY ONEMOCNĚNÍ PŘENÁŠENÝCH PARAZITY, KTERÉ BĚŽNĚ NAPADAJÍ DOMÁCÍ MAZLIČKY

KLÍŠŤATA

- Babesióza
- Lymeská borelióza
- Rickettsiízy

KOMÁŘI

- Dirofilarióza (*D. immitis*)
- Podkožní dirofilarióza (*D. repens*)

FLEBOTOMOVÉ

- Leishmanióza

BLECHY

- Bartonelóza
- Tasemnice (*Dipylidium* spp.)

KLIMATICKÉ ZMĚNY V EVROPĚ ZAHRNÚJÍ DVA DŮLEŽITÉ JEVY. PRVNÍM Z NICH JSOU ZVYŠUJÍCÍ SE TEPLoty, ZEJMÉNA V ZIMNÍCH MĚSÍCÍCH. Z TOHO DŮVODU BUDOU NAŠI PACIENTI INTENZIVNĚJI VYSTAVENI PŮSOBNÍ PARAZITŮ, COŽ TAKÉ ZNAMENÁ VYŠŠÍ RIZIKO INFEKCE, A TO I V ČÁSTECH ROKU, KDY TO DŘÍVE NEBÝVALO BĚŽNÉ. DRUHÝM JEVEM JSOU EXTRÉMNÍ VÝKYVY POČASÍ, NAPŘ. ZÁPLAVY. PŘI ZÁPLAVÁCH SE MOHOU PŘEMNOŽIT KOMÁŘI, KTERÉ PŘENÁŠÍ RŮZNÉ PARAZITY. TÍM SE ZVYŠUJE NAPŘÍKLAD RIZIKO FILARIÓZY.

Dr. Michael Leschnik

Profesor na Univerzitě veterinárního lékařství ve Vídni

1. KLÍŠŤATA

Klíšťata se vyznačují výraznou schopností přenášet onemocnění. Životní cyklus většiny z nich probíhá prostřednictvím tří hostitelů a trvá několik let.

Vysoké procento klíšťat je infikováno nejméně jedním patogenem. Klíšťata obvykle několik dnů sají krev jednoho hostitele, dokud nejsou zcela naplněna krví. Na rozdíl od komárů a flebotomů musí klíšťata sát několik hodin, někdy i několik dnů, aby mohlo dojít k přenosu infekce na hostitele.

Jelikož většina klíšťat parazituje u hostitelů žijících ve volné přírodě, kontrola jejich počtu je velmi obtížná, ne-li nemožná. I když existují výjimky, klíšťata obecně vyhledávají vlhké prostředí s porostem keřů a stromů. Majitelé zvířat je však stále častěji nacházejí také v městských a příměstských oblastech. Celý životní cyklus nejméně jednoho druhu klíštěte (*R. sanguineus*) může proběhnout ve vnitřních prostorách, což umožňuje dokončení celého cyklu některých rickettsií v domácím prostředí. Klíšťata navíc přenášejí významné zoonózy, jako je například lymeská borelióza.

Rozšíření klíšťat:

Mění se: Některá klíšťata jako například piják hnědý (*Rhipicephalus sanguineus*) se vyskytují především v jižní Evropě. Jiné druhy, např. *Dermacentor* spp., se nacházejí na většině území Evropy s výjimkou Skandinávie. Klíšťata *Ixodes ricinus* se vyskytují na celém kontinentu.

Představují klíšťata v místě vašeho bydliště riziko? Aktivita a rozšíření klíšťat se mění ze dne na den. Pomozte nám získat aktuální data a posílejte nám prostřednictvím aplikace Tickit App fotografie klíšťat nalezených v místě vaší praxe.

2. BLECHY

Blechy představují riziko celoročně, neboť jejich životní cyklus může proběhnout i ve vnitřním prostředí.

Blechy jsou nejčastějším ektoparazitem, se kterým se veterináři ve svých praxích setkávají. Jelikož blechy parazitují převážně na zvířatech v zájmových chovech, můžeme jejich počet kontrolovat pomocí přípravků proti parazitům. Pokud však tyto přípravky nejsou používány důsledně a pravidelně, mohou se blechy rozmnožovat a zamořit prostory bytu či domu. Na kočky mohou blechy přenášet bartonelózu. V Evropě se počet případů tohoto bakteriálního onemocnění zvyšuje.

Blechy přežívají ve vnitřních prostorách a mohou velmi rychle zamořit celou domácnost. Blechy jsou aktivní po celý rok, a proto by měli veterináři upozorňovat majitele zvířat na nutnost celoroční ochrany domácích mazlíčků.

Rozšíření:

Blechy se vyskytují všude na světě. V Evropě je najdeme téměř všude tam, kde žijí domácí zvířata.

V POLSKU JSME ZAZNAMENALI ZVÝŠENÍ POČTU PŘÍPADŮ BARTONELÓZY U KOČEK. PŘENAŠEČI TĚCHTO PATOGENŮ JSOU BLECHY. NENÍ SICE JASNÉ, JAK SE NA TOMTO ZVÝŠENÍ PODÍLÍ KLIMATICKÁ ZMĚNA, POČET PŘÍPADŮ TOHOTO ONEMOCNĚNÍ KAŽDOPÁDNĚ ROSTE.

Prof. Łukasz Adaszek

Fakulta veterinárního lékařství
univerzity v Lublinu.

Zdroj: CDC/ Frank Collins. Fotografie: James Gathany

Rozšíření:

Většinou pouze v jižní Evropě, i když nepočtené populace flebotomů byly objeveny i v Německu. V Itálii a Španělsku se flebotomové šíří směrem na sever a vyskytují se také v daleko vyšších nadmořských výškách než dříve.

3. FLEBOTOMOVÉ

Evropská populace flebotomů se za posledních dvacet let velmi proměnila.

Vzhledem ke svým biologickým limitům se tento hmyz do dalších oblastí obvykle nešíří. V posledních desetiletích se nicméně oblast výskytu flebotomů výrazně rozšířila, a to až do severních částí Itálie a Španělska. Proto se v těchto oblastech začala objevovat leishmáníza.

Flebotomové jsou dnes aktivnější po delší část roku než dříve, což se projevuje nárůstem případů leishmánízy v endemických oblastech. Jelikož hlavním rezervoárem tohoto onemocnění je pes domácí, jedním z nepřímých způsobů ochrany veřejného zdraví je ochrana psů před bodnutím flebotomů.

4. KOMÁŘI

Larvy dirofilárií potřebují pro vývoj do stadia L3 v těle komárů určitou teplotu.

Dirofilarióza a další filariózy jsou endemické převážně ve Středomoří. Hlavním důvodem je skutečnost, že aby komáři mohli onemocnět dále šířit, musí nejprve sát krev nakaženého hostitele. V chladnějších oblastech, kde jsou komáři aktivní pouze několik měsíců v roce, je tudíž pravděpodobnost přenosu mnohem nižší, a proto larvy nemohou dosáhnout infekčního stadia. Vzhledem k oteplování klimatu a prodlužování teplých ročních období se však bude schopnost komárů přenášet dirofilariózu zvyšovat.

Dirofilarie *D. repens* se v Polsku ještě před několika lety objevovaly pouze vzácně. Dnes jsou považovány za endemické parazity, částečně v důsledku cestování a přepravy infikovaných zvířat. *Dirofilaria repens* je už endemická v Rakousku a někteří autoři věří, že stejná situace nastane i v případě *D. immitis*.

I když do střední a severní Evropy je dirofilarióza převážně importována, v řadě jiných oblastí se již vyskytují životaschopní přenašeči. Stoupající teploty by mohly vést k dalšímu šíření tohoto onemocnění.

Rozšíření:

Populace komárů se vyskytují v celé Evropě. V Evropě se také vyskytuje několik druhů komárů rodu *Aedes*, z nichž někteří mohou přenášet i filarie. Další zajímavou otázkou je, jak se vlastně komár tygří (*Aedes albopictus*) dostal z Asie do Evropy.

ZIMY V RAKOUSKÝCH ALPÁCH JSOU ŠTÁLE KRATŠÍ A SNĚHOVÉ POKRÝVKY JE DALEKO MÉNĚ NEŽ PŘED 20 LETY. VYSOKÁ ZVĚŘ A DALŠÍ POTENCIÁLNÍ HOSTITELÉ PARAZITŮ MAJÍ VE VYSOKÝCH HORÁCH K DISPOZICI VÍCE POTRAVY, ZA KTEROU SE PŘESOUVAJÍ DO VYŠŠÍCH NADMOŘSKÝCH VÝŠEK. S NIMI SE DO VYŠŠÍCH POLOH DOSTÁVAJÍ I PARAZITÉ.

Dr. Michael Leschnik

Profesor na Univerzitě veterinárního lékařství ve Vídni

**PROTECT
OUR
FUTURE
TOO.COM**